

Hogeschool Rotterdam

Bachelor Logopedie

Beperkte opleidingsbeoordeling

Samenvatting

In november 2019 is de bestaande hbo-bacheloropleiding Logopedie van Hogeschool Rotterdam bezocht door een visitatiepanel van NQA. Deze voltijdopleiding wordt in Rotterdam aangeboden. Het panel beoordeelt de opleiding als **positief**.

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor standaard 1. Studenten logopedie in Rotterdam leren om stoornissen op het gebied van stem, spraak, taal, gehoor en eten/drinken te diagnosticeren en behandelen vanuit een actuele visie op gezondheid. De opleiding hanteert voor het eerste en tweede studiejaar het gevalideerde landelijke *Opleidingsprofiel Bachelor Logopedie Nederland (2017)*, waarin zeven beroepsrollen centraal staan. Dit profiel sluit goed aan op het uitfaserende opleidingsprofiel van Hogeschool Rotterdam: *Competenties en Logopedische Rollen voor Rotterdamse Studenten (COLORRS, 2013)*. De opleiding heeft met het *COLORRS*-profiel vooruitgelopen op het landelijke profiel uit 2017 en actief bijgedragen aan de ontwikkeling van het landelijke profiel. Binnen het landelijke profiel kiest de opleiding een eigen profilering met de speerpunten ondernemendheid, coachend vermogen en meertaligheid. Om het opleidingsprofiel actueel te houden, houdt de opleiding goed zicht op maatschappelijke ontwikkelingen via de werkveldadviescommissie en het lectoraat Zorg voor Communicatie.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor standaard 2. De opleiding heeft een goed samenhangend curriculum waarin de beroepsrollen en de logopedische vakgebieden integraal zijn opgenomen. De opleiding heeft in een competentiematrix helder aangegeven waar in de verschillende onderwijsonderdelen de rollen op welk niveau aan bod komen. Het programma, de docenten en de onderwijsvormen zijn een opvallend coherent geheel. De opleiding hanteert de wettelijke toelatingseisen. Studenten krijgen persoonlijke en toegankelijke begeleiding en studenten voelen zich gezien en gewaardeerd in deze opleiding. De opleiding pakt grootstedelijke uitdagingen wat betreft diversiteit van instroom en een toenemende instroom vanuit vooropleidingen mbo goed op. De opzet van het onderwijs werkt stimulerend voor het leerproces van de studenten en zij komen vanaf het begin van de opleiding ruim in aanraking met diverse praktijksituaties. Ook voor kennis heeft de opleiding ruim aandacht. Onderwijsvormen zijn activerend en gevarieerd. Studenten zouden graag gebruik willen maken van een skillslab dat specifiek voor logopedie is ingericht. Het docententeam is gekwalificeerd en professionaliseert zich zowel individueel als gezamenlijk, waarbij het management dit proces goed faciliteert. Studenten krijgen mogelijkheden voor internationale en interculturele oriëntatie vanuit diverse samenwerkingen met internationale opleidingen en het regionale en internationale werkveld. De opleiding geeft in alle studiejaar voldoende aandacht aan onderzoekend vermogen. Er is een sterke verbinding tussen het lectoraat Zorg voor Communicatie en de docenten. Onder studenten kan het lectoraat nog meer bekendheid krijgen.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor standaard 3. De opleiding heeft een adequaat toetsstelsel, dat is gebaseerd op het toetsmodel van Hogeschool Rotterdam. Ook in de toetsing en beoordeling staan de beroepsrollen centraal, wat voor een consistente lijn zorgt van opleidingsprofiel en onderwijs naar toetsing. De toetsen betreffen zowel kennisgerichte multiple choice toetsen als praktijkgerichte, meer integrale toetsen zoals praktijkopdrachten, portfoliotoetsen en assessments. De toetsen zijn van een goede kwaliteit en stimuleren het leerproces van de studenten. Het niveau van de ingeziene toetsen in de eerste drie studiejaar is goed. Studenten worden duidelijk geïnformeerd over toetsen en beoordelingen in de *cursushandleidingen* en toelichtingen van examinatoren.

De betrouwbaarheid en validiteit is voldoende geborgd door het gebruik van adequate beoordelingsformulieren en kalibratie onder examinatoren. De opleiding besteedt voldoende aandacht aan de professionalisering van examinatoren. In de feedback van beoordelaars wordt op goede wijze aandacht besteed aan ontwikkelpunten van de studenten. De examencommissie van het Instituut voor Gezondheidszorg borgt de kwaliteit van toetsing en beoordeling van de opleiding actief en volgens de wettelijke vereisten. Het is aan te raden om de borgende en zorgende taak van de toetscommissie regelmatig te bespreken om deze twee functies van de toetscommissie goed gescheiden te houden.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor standaard 4. Het afstudeerprogramma bestaat uit een stage, een praktijkgericht onderzoek dat op de stageplek of bij een lectoraat wordt uitgevoerd en een criteriumgericht interview op basis van een portfolio dat aantoont dat de student de beroepsrollen conform het COLORRS-profiel op niveau 3 beheerst. De drie onderdelen van het afstudeerprogramma geven samen een goed en breed beeld van het behaalde niveau van de studenten. De bestudeerde afstudeerdossiers laten zien dat de geselecteerde afgestudeerden de beoogde leerresultaten hebben behaald in de afstudeerfase. De stageplekken en onderzoeken zijn relevant voor het werkveld. De combinatie van stage en het uitvoeren van een praktijkgericht onderzoek tijdens de afstudeerfase brengt een stevige werkdruk voor docenten en een relatief hoge studielast voor studenten met zich mee. De opleiding overweegt herziening van het afstudeerprogramma op korte termijn, wat een positieve stap zou zijn gezien deze werkdruk en studielast. De opleiding kan consistent en zorgvuldiger te werk gaan bij het invullen van de beoordelingsformulieren en het geven van feedback voor de afstudeeronderdelen.

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Inleiding	6
Schets van de opleiding	8
Standaard 1 Beoogde leerresultaten	9
Standaard 2 Onderwijsleeromgeving	11
Standaard 3 Toetsing	17
Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten	20
Eindoordeel over de opleiding	23
Oordelen op de standaarden	23
Aanbevelingen	24
Bijlagen	25
Bijlage 1 Bezoekprogramma	26
Bijlage 2 Bestudeerde documenten	28

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de beoordeling van de bestaande hbo-bachelor opleiding Logopedie van Hogeschool Rotterdam. Het visitatiepanel van NQA dat de beoordeling heeft uitgevoerd is samengesteld door NQA, in opdracht van Hogeschool Rotterdam en in overleg met de opleiding. Voorafgaand aan de visitatie heeft de NVAO het panel goedgekeurd. Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. Ook bevat het enkele aanbevelingen voor de opleiding. Het rapport is opgesteld conform het *Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs* van de NVAO (2018) en het *NQA-protocol 2019 voor de beperkte opleidingsbeoordeling*.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 15 november 2019. Het visitatiepanel bestond uit:
Mevrouw drs. M.E. van der List (voorzitter, domeindeskundige)
Mevrouw dr. R.J.P. Dalemans (domeindeskundige)
Mevrouw S.M.A. Schoone MSc (domeindeskundige)
Mevrouw R.H.M. Vogten (studentlid)

Mevrouw drs. M. Schoots, auditor van NQA, trad op als lead-auditor van het panel.

Clustervisitatie

De opleiding maakt deel uit van de visitatiegroep hbo Logopedie met inleverdatum 1 mei 2020. Afstemming tussen alle deelpanels van deze visitatiegroep heeft allereerst plaatsgevonden door de instructie die de panelleden krijgen met betrekking tot het beoordelingskader. De tussen Hobéon en NQA gekalibreerde criteria voor de beoordeling maken onderdeel uit van deze instructie. Daaraan voorafgaand is de afstemming geborgd door overlap in de bezetting tussen alle deelpanels. Daarnaast is, rekening houdend met het feit dat elke opleidingsbeoordeling een individuele beoordeling betreft, vanuit de overlap in de bezetting, waar relevant, voortschrijdend gereflecteerd op vorige bezoeken binnen deze visitatiegroep. Verder wordt de afstemming tussen de panels geborgd door de ondersteuning van dezelfde secretaris bij meerdere visitaties Logopedie en door de inzet van getrainde voorzitters.

Werkwijze panel en procesverloop

Voor de opleidingsbeoordeling heeft de opleiding een zelfevaluatie en bijlagen ter beschikking gesteld aan het panel en is een paneloverleg gepland voor de voorbereiding van de visitatie. Dit vooroverleg heeft circa twee weken voor het visitatiebezoek plaatsgevonden. De panelleden zijn geïnstrueerd over de werkwijze via de NQA-handleiding en het NVAO-kader. Vervolgens heeft het panel de aanpak, rolverdeling en werkwijze voor het visitatiebezoek besproken. Het panel heeft gesproken over de indrukken en observaties die zijn verkregen vanuit het zelfevaluatie-rapport en de bijlagen. Ook zijn de meningen over de geselecteerde eindwerken gedeeld. Conform de richtlijnen van het NVAO-kader is er bij twijfel over het niveau of de beoordeling van een eindwerk een tweede panellid als lezer ingeschakeld. Informatie uit het vooroverleg is uitgewerkt naar een agenda met vraagpunten voor de bezoekdag. Er is contact opgenomen met de opleiding om de organisatie van de bezoekdag verder te stroomlijnen. Tijdens de bezoekdag heeft het panel gesproken met diverse groepen (zie bijlage 1) en het ter inzage gelegde materiaal bestudeerd. Het laatste betrof met name onderwijs- en toetsmateriaal en notulen van verschillende commissies, zoals bijvoorbeeld de examencommissie en de

werkveldadviescommissie. Aan het einde van de bezoekdag is de door het panel verkregen informatie verwerkt tot een totaalbeeld en tot een voorlopig oordeel met argumentatie. Tijdens een afsluitende mondelinge terugkoppeling heeft de voorzitter van het panel de voorlopige eindoordelen en belangrijkste bevindingen meegedeeld aan de opleiding.

Na het visitatiebezoek heeft de secretaris op basis van alle informatie en de meningen van de panelleden een conceptrapportage opgesteld en voorgelegd bij het panel. Met de input van de panelleden is een tweede concept opgesteld dat voor hoor- en wederhoor op feitelijke onjuistheden is voorgelegd bij de opleiding. De panelleden hebben kennisgenomen van de reactie van de opleiding en waar nodig aanpassingen doorgevoerd. Vervolgens is het rapport definitief vastgesteld.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

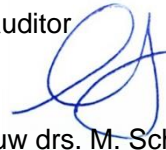
Utrecht, januari 2020

Panelvoorzitter

Mevrouw drs. M.E. van der List

Lead-auditor

Mevrouw drs. M. Schoots

Schets van de opleiding

De voltijd hbo-bacheloropleiding Logopedie van Hogeschool Rotterdam is één van de acht Logopedie-opleidingen in Nederland. De opleiding valt onder het Instituut voor Gezondheidszorg en werkt actief samen met het lectoraat Zorg voor Communicatie. Er studeren 354 studenten aan deze opleiding. De afgelopen jaren heeft de opleiding met name aandacht besteed aan de doorontwikkeling van het curriculum en de verdere professionalisering van docenten.

Het opleidingsprogramma bestaat uit vier onderwijsperioden per studiejaar, die samen per studiejaar 60 EC beslaan. Binnen elke onderwijsperiode worden meerdere cursussen aangeboden, waaraan een toets is gekoppeld. In het eerste studiejaar volgen studenten onder andere de cursussen Onderzoek en diagnose 1 t/m 4, Taalkunde, Praktijkgericht werken 1 t/m 4, Communicatie, stem en gehoor en Communicatie, spraak en vloeiendheidsstoornissen. In het tweede studiejaar zitten cursussen zoals Behandeling 1 t/m 4, Organiseren en innoveren in de zorg en Urban health. Het derde studiejaar bestaat onder andere uit Werken met en voor cliënten theorie en praktijk, en stage 1. Het vierde studiejaar bestaat uit een minor, Ethiek, loopbaancoaching, de afstudeerstage, het uitvoeren van een praktijkgericht onderzoek en de afsluiting van de opleiding met een criteriumgericht interview.

De opleiding ontwikkelt momenteel een nieuw curriculum, waarvan het eerste studiejaar in september 2020 van start zal gaan.

Tijdens de vorige visitatie in september 2011, is de opleiding beoordeeld met een 'voldoende'. Het panel zag destijds onder andere de volgende positieve punten: een sterk profiel, goede kennis en vaardigheden in het curriculum, voortdurende aandacht voor klinisch redeneren, een goede mix van werkvormen, een goed systeem van toetsing en beoordeling en een gerealiseerd eindniveau. Verbeterpunten die het panel bij de vorige visitatie zag betroffen onder andere het beperkte gebruik van Engelstalige literatuur, organisatorische zaken en het afstudeeronderdeel waarin studenten een artikel schreven.

Administratieve gegevens

Naam opleiding in CROHO	Logopedie
Graad	Bachelor of Health Science
Type en soort	Hbo-bachelor
Variant	Voltijd
Studielast	240 EC
Locatie	Rotterdam
Onderwijstaal	Nederlands
ISAT code CROHO	34578
Financiering	Bekostigd
Visitatiegroep	HBO Logopedie
Inleverdatum	1 mei 2020

Standaard 1 Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor standaard 1. Studenten logopedie in Rotterdam leren om stoornissen op het gebied van stem, spraak, taal, gehoor en eten/drinken te diagnosticeren en behandelen vanuit een actuele visie op gezondheid. De opleiding hanteert voor het eerste en tweede studiejaar het gevalideerde landelijke *Opleidingsprofiel Bachelor Logopedie Nederland (2017)*, waarin zeven beroepsrollen centraal staan. Dit profiel sluit goed aan op het uitfaserende opleidingsprofiel: *Competenties en Logopedische Rollen voor Rotterdamse Studenten (COLORRS, Hogeschool Rotterdam 2013)*. De opleiding heeft met het COLORRS-profiel vooruitgelopen op het landelijke profiel uit 2017 en actief bijgedragen aan de ontwikkeling van het landelijke profiel. Binnen het landelijke profiel kiest de opleiding een eigen profilering met de speerpunten ondernemendheid, coachend vermogen en meertaligheid. Om het opleidingsprofiel actueel te houden, houdt de opleiding goed zicht op maatschappelijke ontwikkelingen via de werkveldadviescommissie en het lectoraat Zorg voor Communicatie.

Onderbouwing

Beroepsbeeld

De opleiding definieert het logopedisch beroepsdomein op basis van vijf vakgebieden: stem, spraak, taal, gehoor en eten/drinken. Deze vakgebieden zijn onderverdeeld in acht stoornisgebieden: stemstoornissen, spraak(ontwikkelings)stoornissen, vloeiendheidsstoornissen, taal(ontwikkelings)stoornissen, afasie, dysartrie, dysfagie en gehoorstoornissen. Studenten logopedie van Hogeschool Rotterdam leren om stoornissen van deze gebieden te diagnosticeren en behandelen. Logopedisten kunnen werken met alle leeftijdsgroepen en kunnen werkzaam zijn bij onder andere logopediepraktijken, ziekenhuizen, scholen, revalidatiecentra of verpleeghuizen. De opleiding stelt dat de visie op gezondheid sinds 2015 is veranderd in Nederland, waarbij er een verschuiving is van 'behandeling van ziekte' naar 'redzaamheid en eigen regie voor de cliënt'. De opleiding sluit hierbij aan en ambieert om logopedisten op te leiden die cliënten op cultuursensitieve en effectieve wijze stimuleren om regie te nemen over de eigen gezondheidssituatie met betrekking tot communiceren en het eet- en drinkproces. Het panel bevestigt dat deze insteek past bij de huidige visie op gezondheid en logopedie.

Leerresultaten

De opleiding heeft haar visie op het beroep en het profiel in 2013 vastgelegd in het eigen opleidingsprofiel *Competenties en Logopedische Rollen voor Rotterdamse Studenten (COLORRS, 2013)*. De opleiding faseert het COLORRS-profiel uit: ten tijde van de visitatie geldt het profiel nog voor het derde en vierde studiejaar. Het panel vindt het COLORRS-profiel geschikt en ziet dat deze op hbo-bachelorniveau is geformuleerd en is gevalideerd in een breed werkveld.

In 2017 is er een landelijk opleidingsprofiel ontwikkeld door de logopedie-opleidingen in Nederland: *Opleidingsprofiel Bachelor Logopedie Nederland* (Landelijk Opleidingsoverleg Logopedie, 2017). Het *Opleidingsprofiel Bachelor Logopedie Nederland* is gebaseerd op vergelijkbare beroepsrollen als in het COLORRS-profiel, waarbij enkele -naar mening van het panel relatief kleine- doorontwikkelingen hebben plaatsgevonden: (1) samenwerker, (2) gezondheidscoach, (3) innovator, (4) ondernemer, (5) professional, (6) communicator, die samen de zevende rol van 'logopedist' vormen. De rollen zijn in het landelijke profiel geconcretiseerd in kernhandelingen en er is een niveaubeschrijving geformuleerd op drie niveaus: (1) beginnend, (2) geoefend en (3) startbekwaam. De rollen en de uitwerkingen daarvan sluiten aan op de Dublin descriptorren voor het bachelorniveau, het NLQF-niveau 6 en de Europese Logopedie Competenties. Het *Opleidingsprofiel Bachelor Logopedie Nederland* is gevalideerd door de Nederlandse Vereniging voor Logopedie en Foniatrie, en de Vereniging Hogescholen.

De opleiding heeft in de ogen van het panel voorgelopen op het huidige landelijke profiel met de ontwikkeling van het COLORRS-profiel indertijd. Hierdoor is de gehele opleiding nu al doorspekt van de relevante beroepsrollen. De opleiding heeft vanuit haar ervaringen met het COLORRS-profiel een belangrijke invloed gehad op de ontwikkeling van het landelijke profiel.

Profilering

De opleiding profileert zich met de speerpunten ondernemendheid, coachend vermogen en meertaligheid. Het panel vindt deze speerpunten passend voor de opleiding en ziet deze terugkomen in het curriculum. De speerpunten zijn onder andere herkenbaar in de uitwerkingen van de beroepsrollen, in diverse cursussen en in de aandacht voor meertaligheid in het curriculum en bij praktijkopdrachten (zie ook standaard 2). Coaching komt bijvoorbeeld aan bod in diverse communicatievakken in het eerste en tweede studiejaar en is onderwerp in de studiecoaching in het vierde studiejaar. Meertaligheid wordt onder andere behandeld in de diverse cursussen over taal en in diverse casuïstiek. Ondernemendheid komt onder andere aan bod in de tweedejaars cursus Organiseren en innoveren (over het opzetten van een eigen logopedie-praktijk) en bij het Organiseren van logopedische zorg in het derde studiejaar. Hierbij merkt het panel op dat de speerpunten nog sterker kunnen worden neergezet in het curriculum.

Aansluiting op het werkveld

Het panel heeft tijdens de visitatie geconstateerd dat de opleiding goed zicht heeft op maatschappelijke ontwikkelingen om haar profiel actueel te houden. De werkveldadviescommissie van de opleiding geeft gevraagd en ongevraagd adviezen. Zo heeft de opleiding op advies van de werkveldadviescommissie het onderwijsonderdeel Organiseren & Innoveren ontwikkeld om de beroepsrol 'ondernemer' meer aan bod te laten komen. Ook het lectoraat Zorg voor Communicatie van Hogeschool Rotterdam geeft proactief adviezen voor de ontwikkeling van het profiel en het onderwijs (zie ook standaard 2).

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor standaard 2. Het panel complimenteert de opleiding met het goed samenhangende curriculum waarin de beroepsrollen en de logopedische vakgebieden integraal zijn opgenomen. De opleiding heeft in een competentiematrix helder aangegeven waar in de verschillende onderwijsonderdelen de rollen op welk niveau aan bod komen. Het programma, de docenten en de onderwijsvormen zijn een opvallend coherent geheel, zo blijkt uit de gesprekken en de documentatie.

De opleiding hanteert de wettelijke toelatingseisen. Studenten krijgen naar mening van het panel goede persoonlijke en toegankelijke begeleiding en het panel ziet dat studenten zich gezien en gewaardeerd voelen in deze opleiding. De opleiding pakt grootstedelijke uitdagingen wat betreft diversiteit van instroom en een toenemende instroom vanuit vooropleidingen mbo goed op. De opzet van het onderwijs werkt in de ogen van het panel stimulerend voor het leerproces van de studenten en studenten komen vanaf het begin van de opleiding ruim in aanraking met diverse praktijksituaties. Ook voor kennis heeft de opleiding ruim aandacht. Onderwijsvormen zijn activerend en gevarieerd. Studenten zouden graag gebruik willen maken van een skillslab dat specifiek voor logopedie is ingericht. Het docententeam is gekwalificeerd en professionaliseert zich zowel individueel als gezamenlijk, waarbij het management dit proces goed faciliteert. Het panel constateert dat de opleiding studenten mogelijkheden biedt voor internationale en interculturele oriëntatie vanuit diverse samenwerkingen met internationale opleidingen en het regionale en internationale werkveld. De opleiding geeft in alle studiejaren voldoende aandacht aan onderzoekend vermogen. Er is een sterke verbinding tussen het lectoraat Zorg voor Communicatie en de docenten. Onder studenten kan het lectoraat nog meer bekendheid krijgen.

Onderbouwing

Concretisering leerresultaten

In de *Competentiedekkingsmatrix 2018-2019* heeft de opleiding helder aangegeven in welke onderwijsonderdelen ('cursussen') de rollen uit het *Opleidingsprofiel Bachelor Logopedie Nederland* (het eerste en tweede studiejaar) en het *COLORRS-profiel* (het derde en vierde studiejaar) aan bod komen, en op welk niveau. Het panel is positief over het feit dat het programma integraal is vormgegeven vanuit de beroepsrollen en de logopedische vakgebieden uit het opleidingsprofiel (zie standaard 1). Het panel constateert dat het onderwijs concreet en duidelijk is uitgewerkt in de *Cursushandleidingen*, waarbij de beroepsrollen leidend zijn voor het onderwijs en de toetsing. In de studenten- en docentenversie van de handleidingen staat duidelijk beschreven aan welke beroepsrollen, kernhandelingen en leerdoelen studenten werken in de betreffende cursus. Ook staat er per les uitgewerkt welke inhoud en werkvormen er gehanteerd worden en hoe studenten zich dienen voor te bereiden op de lessen. Studenten geven aan dat zij de opleidingsinformatie duidelijk vinden en dat de beroepsrollen voor hen goed bruikbaar zijn als leidraad voor hun studie.

Kennis en vaardigheden

Het onderwijs is gebaseerd op de ambitie van Hogeschool Rotterdam om contextrijk onderwijs aan te bieden waarin onderwijs, beroepspraktijk en praktijkgericht onderzoek vervlochten zijn. Het panel ziet een opleiding met gepaste aandacht voor zowel kennis als vaardigheden, waarin onderwijs, beroepspraktijk en onderzoek inderdaad integraal worden aangeboden. De opleiding bouwt logisch op in niveau en complexiteit aan de hand van drie niveaus: beginnend in de propedeuse (niveau 1), geoefend in het tweede en derde studiejaar (niveau 2) en startbekwaam in het vierde studiejaar (niveau 3).

Om aan de beroepsrollen te kunnen werken, leren studenten in de eerste twee studiejaar relevante theorie over de acht vakgebieden. Het betreft onder andere feitenkennis, zoals anatomie, die in aparte kennistoetsen wordt getoetst. De opleiding hanteert de *Body of Knowledge and Skills Bacheloropleiding Logopedie* (Hogeschool Rotterdam, 2019) om de juiste kennis en vaardigheden in het programma te borgen.

Tegelijkertijd komen studenten al vanaf het begin van de opleiding in aanraking met de Rotterdamse beroepspraktijk door het uitvoeren van praktijkgerelateerde casuïstiek en praktijkopdrachten. Een sterk voorbeeld is naar mening van het panel het project 'Mentoren op Zuid'. In dit project van het Expertisecentrum Maatschappelijke Innovatie begeleiden en trainen tweedejaars studenten basisschoolleerlingen op het gebied van taalontwikkeling. Het doel van het project is om de maatschappelijke kansen van leerlingen in Rotterdam-Zuid te vergroten. Studenten komen door het project in aanraking met de grootstedelijke, multiculturele context van het werkveld in Rotterdam en leren coachende vaardigheden.

In het eerste studiejaar zijn er ook korte stages opgenomen in het curriculum. In het derde studiejaar lopen studenten hun eerste langere stage (18 EC) en in het vierde studiejaar lopen zij nogmaals stage (15 EC). Tijdens de stages komen de studenten één dag per week terug op school om de cursus Onderzoek & internationalisering (jaar 3) en Ethiek en begeleiding op maat (jaar 4) te volgen. Studenten voeren tijdens de stages logopedische werkzaamheden in de praktijk uit. Hierbij worden zij begeleid door een stagebegeleider in de organisatie en door een stagedocent vanuit de opleiding. Studenten zijn tevreden over deze begeleiding.

Ontwikkeling nieuw curriculum

De opleiding is gestart met de ontwikkeling van een nieuw curriculum. De ontwikkeling van het nieuwe curriculum is ingezet omdat de opleiding meer grip wil krijgen op studiesucces van met name studenten met een mbo-vooropleiding. Daartoe implementeert de opleiding een aantal adviezen uit het rapport *Grip op studiesucces* (Hogeschool Rotterdam, maart 2019), zoals het inzetten van kort cyclisch onderwijs, het aanbieden van meer just-in-time kennis en het inroosteren van meer formatief evalueren om het leerproces van studenten constant te stimuleren. Het werken met een steeds meer coachende stijl bij docenten behoort ook tot de ambities van de opleiding voor het nieuwe curriculum. Het panel vindt het huidige curriculum reeds van een goede kwaliteit en ziet dat het docententeam de benodigde expertise en de juiste aanpak heeft om het studiesucces verder te vergroten en het curriculum nog praktijkgericht in te gaan richten.

Internationale oriëntatie

Het panel constateert dat de opleiding studenten mogelijkheden biedt voor internationale en interculturele oriëntatie. Dat doet de opleiding vanuit diverse samenwerkingen met internationale

opleidingen en het regionale en internationale werkveld. Ook wordt er aandacht aan culturele oriëntatie besteed in onder andere de cursussen over communicatie en meertaligheid. Studenten krijgen in het eerste studiejaar de mogelijkheid om via de opleiding contact te leggen met logopediestudenten bij partnerinstellingen in Europa, zoals in België, Slovenië, Kroatië, Spanje en Groot-Brittannië. Met een deel van deze partnerinstellingen vormt de opleiding een International Program dat jaarlijks in november plaatsvindt en waaraan derdejaars studenten kunnen deelnemen. In het International Program voeren studenten van de opleiding logopedie in Rotterdam een praktijkopdracht samen met studenten logopedie uit andere landen uit. In het tweede studiejaar volgen studenten de instituutsbrede International week voor studenten van het Instituut voor Gezondheidszorg. In de International week werken Nederlandse en buitenlandse logopediestudenten en andere studenten samen aan een praktijkopdracht in de sector gezondheidszorg. Verder kunnen studenten een minor, stage of afstudeeropdracht in het buitenland volgen. Ongeveer 10 procent van de studenten maakt gebruik van deze mogelijkheid. De studenten die een studieonderdeel in het buitenland hebben gevolgd spraken hier enthousiast over tegen het panel. De opleiding heeft de studenten hierbij goed ondersteund en de buitenlandse ervaring wordt als bijzonder leerzaam ervaren door studenten.

Zowel docenten als studenten bezoeken regelmatig buitenlandse congressen en leveren hier bijdragen aan. Het betreft bijvoorbeeld het jaarcongres van de Nederlandse Vereniging voor Logopedie en Foniatrie, het congres van het Comité Permanent de Liaison des Orthophonistes-Logopèdes de L'Ue, het congres van het European Interprofessional Practice & Education Network en het congres van het Consortium of Institutes of Higher Education in Health and Rehabilitation in Europe. In Suriname hebben docenten van Hogeschool Rotterdam samen met lokale docenten een opleiding logopedie opgezet.

Onderzoek

De opleiding streeft ernaar om studenten onderzoekend vermogen aan te leren om bij te dragen aan de verbetering en innovatie van het werkveld. Hierbij richt de opleiding zich op een onderzoekende houding, het interpreteren en toepassen van de resultaten van onderzoek (Evidence Based Practice) en het uitvoeren van praktijkgericht onderzoek. Studenten leren vanaf het eerste studiejaar onderzoeksvaardigheden en een onderzoekende houding in de leerlijn Onderzoekend vermogen. In het eerste studiejaar gebeurt dat bijvoorbeeld in een opdracht waarin studenten data moeten verzamelen bij een praktijkcasus. Vanaf het tweede studiejaar gaan studenten een stap verder en gaan ze zelf een onderbouwd plan maken om een praktijksituatie te verbeteren. Dat gebeurt bijvoorbeeld in de cursus Urban health, waarin studenten samenwerken met studenten van andere opleidingen binnen het Instituut voor Gezondheidszorg om tot een verbetering in de praktijk te komen. Opdrachtgevers voor onderzoeksprojecten zijn bijvoorbeeld Rijndam Revalidatie, ErasmusMC of Zoloro (Zorggroep Logopedie Rotterdam). In het derde studiejaar voeren de studenten een onderzoeksproject uit in de cursus Onderzoek & internationalisering. De opleiding biedt een minor aan waarin studenten een onderzoeksproject uitvoeren voor bijvoorbeeld het lectoraat Zorg voor Communicatie, het lectoraat Disability Studies of het lectoraat Technologie in de Zorg. Bij het afstuderen voeren studenten een praktijkgericht onderzoek uit. Het panel is van mening dat de opleiding hiermee in alle studie jaren voldoende aandacht besteedt aan onderzoekend vermogen.

De opleiding heeft meegewerkt aan de vormgeving van het lectoraat Zorg voor Communicatie, dat onder het Kenniscentrum Zorginnovatie van Hogeschool Rotterdam valt. De lector van het lectoraat is hoofddocent van de opleiding, lid van de curriculumraad en coördinator van de leerlijn

Onderzoekend vermogen. Het panel heeft kunnen zien dat zij, vanuit deze dubbele positie, het onderwijs actief verbindt aan onderzoek binnen het lectoraat. Een voorbeeld hiervan is dat het docententeam in samenwerking met de lector de onderzoeksagenda van het Kenniscentrum Zorginnovatie en de landelijke kennisagenda Logopedie heeft vertaald naar een kennisagenda voor de opleiding.

Verder zijn er meerdere docenten van de opleiding actief als onderzoeker binnen het lectoraat. De opleiding heeft in haar HR-beleid opgenomen dat 10 procent van de formatie van de opleiding ingezet wordt voor onderzoek. Dit realiseert de opleiding daadwerkelijk. Een voorbeeld van de samenwerking tussen de opleiding die het panel sterk vindt is het project Con-tAct. In dit project heeft het lectoraat een training ontwikkeld voor zorgprofessionals zoals fysiotherapeuten, artsen en maatschappelijk werkers om zo goed mogelijk te leren communiceren met mensen met afasie¹ die in een zorginstelling verblijven. Derdejaars studenten logopedie hebben de onderwijsversie van de training geëvalueerd met als doel te bepalen of de training in het onderwijs past. Het panel ziet een sterke verbinding tussen docenten en het lectoraat en adviseert de opleiding om ook studenten beter bekend te maken met de mogelijkheden die het lectoraat voor hen heeft.

Onderwijsconcept en begeleiding

De opleiding biedt haar onderwijs aan vanuit de principes van inclusiviteit en activerend leren. Het panel heeft gezien dat de opleiding in lijn hiermee stimulerende en activerende werkvormen aanbiedt, zoals mini-stages, praktijkprojecten en interprofessionele projecten. Studenten vertellen aan het panel dat zij veel oefenen met praktijksituaties in de lessen. Er worden relatief veel rollenspellen en praktische oefeningen gedaan. Het panel verneemt ook van studenten dat zij bijzonder persoonlijke en toegankelijke begeleiding krijgen. Studenten voelen zich gezien en gewaardeerd in deze opleiding en kunnen zowel tijdens als buiten de lessen om goed terecht bij docenten met vragen.

Een deel van het onderwijs bestaat uit groepsprojecten, waarbij ruim aandacht wordt gegeven aan het organiseren van een goede samenwerking onderling en de individuele bijdrage van elke student. Studenten maken voorafgaand aan de opdracht afspraken over hoe ze samenwerken en elkaar aan zullen spreken als iets niet goed loopt. De docent neemt volgens studenten een coachende rol: deze is goed beschikbaar voor hulp waarbij de docent de studenten stimuleert om zelf op zoek te gaan naar oplossingen. Studenten vinden het groepswerk leerzaam omdat ze medestudenten goed leren kennen en zo van elkaars aanpak kunnen leren, zo geven zij bij het panel aan. Ook leren zij elkaar feedback geven, wat naar mening van het panel belangrijk is in hun latere rol als logopedist.

Parallel aan de cursussen krijgen studenten gedurende de gehele opleiding studieloopbaancoaching. De studieloopbaancoaching richt zich op de persoonlijke professionele ontwikkeling van studenten en de studieloopbaancoach moedigt studenten aan om hierin bewuste stappen te maken. Onderwerpen die bijvoorbeeld aan bod komen zijn studievaardigheden, bewustwording van de eigen kwaliteiten, professionele identiteit en sollicitatietraining. In de eerste twee studie jaren is er elke twee weken een groepsbijeenkomst ingeroosterd en is er op aanvraag individuele begeleiding mogelijk. De studieloopbaancoach

¹ Wanneer als gevolg van hersenletsel een of meer onderdelen van het taalgebruik niet meer goed functioneren, noemt men dat afasie. Afasie, A (= niet) fasie (= spreken) betekent dus dat iemand niet meer kan zeggen wat hij wil. Bron: www.afasie.nl.

heeft in het derde en vierde studiejaar ook de rol van stagedocent, wat de binding tussen de student en de studieloopbaancoach verder versterkt. Studenten zijn bijzonder tevreden over de studieloopbaancoaching. Ze geven bij het panel aan dat zij de begeleiding zinvol vinden en dat er altijd mogelijkheid is tot het ingaan op persoonlijke vragen en extra hulp bij de studie. De aanpak is volgens studenten coachend, wat ook volgens studenten voorbeeldstellend is voor hoe zij zelf met cliënten om dienen te gaan.

Specifieke voorzieningen

De opleiding biedt studenten specifieke oefenruimten waarin studenten 'skills labs' kunnen uitvoeren: studenten oefenen daar met logopedische hulpmiddelen. Studenten geven aan dat de ruimten beperkt beschikbaar zijn en dat deze niet optimaal zijn ingericht voor de logopediestudenten omdat deze ruimten ook door studenten van andere opleidingen worden gebruikt. Het panel geeft de opleiding ter overweging mee om de mogelijkheden hiertoe nader te bekijken.

Vooropleiding, instroom en leerroutes

Studenten zijn toelaatbaar tot de opleiding met een mbo-, havo- of vwo-diploma. De inclusiviteit die de opleiding zich ten doel stelt (zie Programma eerder bij deze standaard), komt voort uit een veranderende instroom. De opleiding ziet in toenemende mate studenten met een mbo-vooropleiding en studenten met diverse culturele achtergronden. In het werkveld is een grote behoefte aan logopedisten met diverse vooropleidingen, diverse culturele achtergronden en meertalige logopedisten. Om die reden ambieert de opleiding om alle doelgroepen die zich aanmelden op te leiden tot goede logopedisten (inclusiviteit). Het panel is positief over de wijze waarop de opleiding deze grootstedelijke uitdagingen wat betreft instroom oppakt. Voordat studenten starten met de opleiding voeren zij een gesprek met een docent, een ouderejaars student en een aantal andere aankomende eerstejaars om te horen hoe de opleiding eruitziet. Op die manier kunnen studenten voor de start van de opleiding -zo hoort het panel van studenten terug- een weloverwogen keuze voor de opleiding maken. Studenten vanuit diverse achtergronden worden op persoonlijke wijze 'op maat' begeleid in de studieloopbaancoaching en door de docenten. Studenten geven bij het panel aan dat er ruime aandacht is voor persoonlijke vragen rondom studievaardigheden en beroepsoriëntatie.

Studenten kunnen in de ogen van het panel voldoende eigen accenten leggen tijdens hun opleiding. In de eerste twee studie jaren is 6 EC (3x2 EC) aan keuzeonderwijs ingeroosterd. Daarnaast kiezen studenten een minor, de stageplaatsen en het onderwerp van het praktijkgericht onderzoek bij het afstuderen. Ook kunnen studenten een eigen onderwerp kiezen bij diverse praktijkopdrachten.

Kwaliteit van het personeel

Het panel heeft tijdens de visitatiedag een open, deskundig en betrokken docententeam ontmoet. De motivatie van het docententeam is terug te horen in de verhalen van de studenten met wie het panel sprak. Zij geven aan dat docenten toegankelijk, hulpvaardig en deskundig zijn. Het team bestaat uit 37 docenten die samen voor bijna 18 fte werken. De meeste docenten zijn naast hun rol als docent actief in de beroepspraktijk. Dit wordt door studenten zeer gewaardeerd, omdat docenten kunnen putten uit een breed scala aan praktijkvoorbeelden. Docenten werken zowel vanuit de passie voor het vak logopedie als vanuit de ambitie om goed onderwijs te geven, zo heeft het panel kunnen zien.

Van de docenten heeft 62 procent een mastergraad en de hoofddocent en tevens lector is gepromoveerd. Het panel constateert dat docenten zich actief professionaliseren. Dat doen ze ten eerste in individuele scholingen zoals het volgen van masteropleidingen en het bezoeken van (inter)nationale congressen (zie Internationale oriëntatie eerder bij deze standaard). Ook nemen docenten van de opleiding onder andere deel aan de Commissie vakinhoud en de Wetenschapsraad van de Nederlandse Vereniging voor Logopedie en Foniatrie, de landelijke werkgroep Interprofessional Education & Collaboration van de Nederlandse Vereniging voor Medisch Onderwijs. Daarnaast volgen docenten als team regelmatig scholingen over onder andere didactiek, breinleren, leren activeren, motivational interviewing of diversiteit. Zij ervaren hierbij steun van het management en worden goed gefaciliteerd in professionaliseringstrajecten. Bij de ontwikkeling van het nieuwe curriculum stelt het management onderwijskundige expertise van buiten beschikbaar en krijgen docenten extra uren voor hun ontwikkeltaken.

Kwaliteitsborging onderwijsleeromgeving

De opleiding is naar mening van het panel actief bezig met de kwaliteitsborging van het onderwijs. In dit kader is de opleiding trots op het kwaliteitsoverleg dat zij elk kwartaal houden met vertegenwoordigers van alle interne commissies die zich bezighouden met de kwaliteit van het onderwijs en de toetsing. Vanuit het perspectief van de onderwijsleeromgeving betreft dit de opleidingscommissie en de curriculumraad. Het panel vindt dit een goede manier om voor afstemming en borging te zorgen. De curriculumraad is verantwoordelijk voor het ontwikkelen en actueel houden van het curriculum en het toetsprogramma. De opleidingscommissie vervult haar taken adequaat volgens de wet Versterking bestuurskracht. De opleidingscommissie komt twee keer per kwartaal bij elkaar en adviseert het management onder andere over de Hogeschoolgids (inclusief de OER), het toetsprogramma en de resultaten van evaluaties.

Standaard 3 Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor standaard 3. De opleiding heeft een adequaat toetssysteem, dat is gebaseerd op het toetsmodel van Hogeschool Rotterdam. Ook in de toetsing en beoordeling ziet het panel dat de beroepsrollen centraal staan, wat voor een consistente lijn zorgt van opleidingsprofiel en onderwijs naar toetsing. De toetsen betreffen zowel kennisgerichte multiple choice toetsen als praktijkgerichte toetsen zoals praktijkopdrachten, portfoliotoetsen en assessments. De toetsen zijn volgens het panel van een goede kwaliteit en stimuleren het leerproces van de studenten. Het niveau van de toetsen uit de eerste drie studiejaar die het panel heeft ingezien is goed. Studenten worden duidelijk geïnformeerd over toetsen en beoordelingen in de *cursushandleidingen* en toelichtingen van examinatoren.

De betrouwbaarheid en validiteit is voldoende geborgd door het gebruik van adequate beoordelingsformulieren en kalibratie onder examinatoren. De opleiding besteedt voldoende aandacht aan de professionalisering van examinatoren. In de feedback van beoordelaars wordt op goede wijze aandacht besteed aan ontwikkelpunten van de studenten. De examencommissie van het Instituut voor Gezondheidszorg borgt de kwaliteit van toetsing en beoordeling van de opleiding actief en volgens de wettelijke vereisten. Het panel adviseert om de borgende en zorgende taak van de toetscommissie regelmatig te bespreken om deze twee functies van de toetscommissie goed gescheiden te houden.

Onderbouwing

Toetsbeleid en toetssysteem

Het panel is van mening dat de opleiding een adequaat toetssysteem heeft. De opleiding heeft haar toetssysteem opgezet vanuit het *Toetsbeleid Instituut voor Gezondheidszorg 2015-2019*, dat is afgeleid van het *Rotterdams Toetsmodel* van Hogeschool Rotterdam. Het *Rotterdams toetsmodel* gaat ervan uit dat elke opleiding een samenhangend, praktijkgericht toetsprogramma heeft met integrale, competentiegerichte toetsen. De opleiding vult het *Rotterdams toetsmodel* in door de beroepsrollen uit het profiel van de opleiding (zie standaard 1) centraal te zetten in de toetsen. Het panel herkent dit duidelijk in de toetsen en beoordelingen en is positief over de consistente lijn waarbij de beroepsrollen ook weer centraal staan in de toetsing. De opleiding heeft naast integrale, praktijkgerichte toetsen die zich direct richten op de beroepsrollen ook gekozen voor aparte kennistoetsen. Het panel vindt deze keuze passend voor het vakgebied. Het toetsbeleid en -systeem van de opleiding is beschreven in het *Toetsplan opleiding Logopedie 2018-2019*. In de *Competentiedekkingsmatrix 2018-2019* is het toetsprogramma geïntegreerd opgenomen.

Toetsvormen

Uit het toetsprogramma blijkt voor het panel dat de opleiding een variëteit aan toetsvormen inzet. Hierbij ziet het panel zowel toetsen die gericht zijn op kennis en inzicht zoals de multiple choice tentamens, als praktijkgerichte toetsen zoals praktijkopdrachten, assessments en portfoliotoetsen. Toetsen worden ontwikkeld door twee examinatoren, waarmee de opleiding het

vier-ogen principe adequaat toepast in het proces van toetsontwikkeling. Het panel is enthousiast over de toetsmatrijzen die de opleiding hanteert. In de *cursushandleidingen* staat uitgebreid beschreven hoe de toetsen eruitzien en aan welke criteria studenten dienen te voldoen. Ook staan er oefenvragen bij voor de multiple choice tentamens. Studenten vinden de informatie over toetsen en beoordelen in de *cursushandleidingen* en die zij van examinatoren mondeling krijgen duidelijk, zo geven zij bij het panel aan.

Het panel heeft een selectie van toetsen ingezien uit de eerste drie studie jaren. Het niveau van de toetsuitwerkingen van studenten is naar mening van het panel goed. Het panel vindt ook dat het niveau van de toetsen in de loop van de studie jaren logisch opbouwt. Het panel is van mening dat de toetsen het leerproces van studenten hiermee goed ondersteunen en dat de validiteit van de toetsen is geborgd.

Beoordeling en feedback

Het panel vindt de beoordelingsformulieren van een goede kwaliteit en de beoordelingscriteria duidelijk. Ook de studenten waarmee het panel sprak vinden de beoordelingscriteria helder. Alle toetsen worden beoordeeld door één of twee examinatoren. Multiple choice toetsen worden standaard geanalyseerd, waarbij door docenten wordt geëvalueerd of de analyse moet leiden tot verbeteringen in toetsen of het onderwijs. Dit wordt schriftelijk gedocumenteerd door de opleiding.

Het panel ziet op de beoordelingsformulieren dat studenten in het eerste, tweede en derde studiejaar voldoende feedback krijgen waarbij beoordelaars helder aangeven op welke punten studenten zich nog kunnen ontwikkelen. Studenten geven bij het panel aan dat zij door de schriftelijke feedback een goed inzicht krijgen in hoe zij zich ontwikkelen wat betreft de beroepsrollen. In de gesprekken met studenten hoort het panel dat zij het idee hebben dat er verschillende accenten worden gelegd door beoordelaars bij de assessments. Het panel ziet over het algemeen een goede kwaliteit van toetsing en beoordeling. Niettemin raadt het panel de opleiding aan om deze ervaringen van studenten bij de assessments serieus te nemen en blijvend aandacht te schenken aan kalibratie bij de beoordelingen van de assessments.

Veruit de meeste toetsen zijn gebaseerd op individuele toetsopdrachten en tentamens. Er zijn een aantal groepsopdrachten waarbij studenten een gezamenlijk cijfer krijgen. Het panel stelt vast dat hierbij goede samenwerkingsafspraken worden gemaakt waardoor elke student een relevante bijdrage dient te leveren aan het groepswork (zie ook standaard 2). Ook studenten geven bij het panel aan dat het niet gebeurt dat een student 'meelift' en dat studenten elkaar aanspreken als zij niet voldoende bijdragen. Docenten monitoren het samenwerkingsproces ook actief, zo heeft het panel van studenten gehoord.

Kwaliteitsborging toetsing en beoordeling

De examencommissie van het Instituut voor Gezondheidszorg borgt de kwaliteit van toetsing en beoordeling van acht opleidingen volgens de wettelijke vereisten. In de examencommissie neemt een docent vanuit de opleiding zitting. De examencommissie vervult haar wettelijke taken onder andere door examinatoren aan te wijzen, de naleving van het toetsbeleid te controleren en steekproeven van toetsen en beoordelingen uit het afstudeerprogramma te bestuderen. Het panel ziet een examencommissie die de kwaliteit van toetsing en beoordeling actief borgt en goed op de hoogte is van de kwaliteit van het toetsstelsel.

De toetscommissie heeft zowel een borgende als een zorgende taak. De borgende taak betreft het -vooraf en achteraf- controleren van de kwaliteit van toetsen en beoordelingen. Hierover rapporteert de toetscommissie aan de examencommissie. De zorgende taak betreft het adviseren van examinatoren en de onderwijsmanager bij de ontwikkeling van toetsen en beoordelingsinstrumenten. Het panel ziet dat de toetscommissie een waardevolle bijdrage levert aan de toetskwaliteit, die dan ook goed op orde is. Het panel is van mening dat de dubbele functie van de toetscommissie zinvol is. Hierbij adviseert het panel wel om de borgende en zorgende taak van de toetscommissie regelmatig te bespreken om deze twee functies van de toetscommissie goed gescheiden te houden.

Professionalisering en kalibratie

24 Procent van de examinatoren heeft een Basis Kwalificatie Examinering behaald. De opleiding organiseert kalibreerbijeenkomsten voor elke ronde van assessments en het criteriumgericht interview. Aan de kalibreerbijeenkomsten voor het criteriumgericht interview nemen ook de externe assessoren (zie standaard 4) deel. Voor de stage worden trainingsbijeenkomsten georganiseerd met de stagebegeleiders vanuit de praktijk. Ook voor het beoordelen van de praktijkgerichte onderzoeken organiseert de opleiding kalibreerbijeenkomsten, waarin steeds een aantal scripties wordt bekeken en de beoordelingen gezamenlijk worden geëvalueerd. Voor de verslagen van het praktijkgericht onderzoek en de vierdejaars stage vindt ook kalibratie plaats met collega opleidingen. Het panel concludeert dat de opleiding voldoende aandacht geeft aan de professionalisering van en kalibratie onder examinatoren.

Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Conclusie

De opleiding **voldoet** aan de basiskwaliteit voor standaard 4. Het afstudeerprogramma bestaat uit een stage, een praktijkgericht onderzoek dat op de stageplek of bij een lectoraat wordt uitgevoerd en een criteriumgericht interview op basis van een portfolio dat aantoont dat de student de beroepsrollen conform het COLORRS-profiel op niveau 3 beheerst. Het panel vindt dat de drie onderdelen van het afstudeerprogramma een samenhangend en breed beeld geven van het behaalde niveau van de studenten. De afstudeerdossiers die het panel heeft bestudeerd laten zien dat de geselecteerde afgestudeerden de beoogde leerresultaten hebben gerealiseerd in de afstudeerfase. Het panel ziet hierbij relevante stageplekken en onderzoeken. De combinatie van stage en het uitvoeren van een praktijkgericht onderzoek tijdens de afstudeerfase brengt een stevige werkdruk voor docenten en een relatief hoge studielast voor studenten met zich mee. De opleiding overweegt herziening van het afstudeerprogramma op korte termijn met onder andere als doel om de werkdruk en studielast te verlagen. Het panel moedigt deze ontwikkeling aan. De opleiding kan consistentere en zorgvuldiger te werk gaan bij het invullen van de beoordelingsformulieren en het geven van feedback voor de afstudeeronderdelen.

Onderbouwing

Afstudeerprogramma

Het afstudeerprogramma bestaat uit drie onderdelen die de beroepsrollen uit het COLORRS-profiel (zie standaard 1) op niveau 3 (startbekwaam) toetsen: de tweede stage (15 EC), het uitvoeren van een praktijkgericht onderzoek (10 EC) en een criteriumgericht interview (2 EC). Het panel vindt dit een geschikt afstudeerprogramma dat het behaalde niveau van studenten goed en breed kan laten zien. Ook hier ziet het panel dat de beroepsrollen centraal staan in de toetsing en beoordeling.

In de vierdejaars stage werkt de student 24 uur per week onder begeleiding aan logopedische taken, waarbij alle beroepsrollen op niveau 3 worden beoordeeld. Voor de tussenevaluatie van de stage kan de student 8 EC behalen en voor de afrondende evaluatie en het eindgesprek 7 EC. De student wordt begeleid door een stagedocent en een begeleider in de stage-organisatie. De stage wordt aan het einde beoordeeld aan de hand van een portfolio, een filmopname van een cliëntcontact van 30 minuten en een eindgesprek waarin de totale stage wordt geëvalueerd. De stagedocent beoordeelt de stage, waarbij de adviesbeoordeling van de begeleider uit de stage-omgeving wordt meegewogen.

Het praktijkgericht onderzoek richt zich op de beroepsrol innovator. Het onderzoek wordt gelijktijdig met de stage, op de stageplek, uitgevoerd. Het onderwerp van het onderzoek heeft een oorsprong in de stage-organisatie of bij een lectoraat. De student besteedt 8 uur per week aan het onderzoek. In het onderzoeksproces levert de student verschillende producten op: een onderzoeksvoorstel, een eindverslag en een eindpresentatie waarbij alle betrokkenen vanuit de opleiding en de organisatie aanwezig mogen zijn. Zowel het onderzoeksvoorstel als het eindverslag worden ook door een tweede, onafhankelijke examinerator beoordeeld. Bij het

onderzoeksvoorstel is dat een oordeel nadat de begeleider een 'go' heeft gegeven en bij het eindverslag geven de begeleider en de tweede beoordelaar onafhankelijk van elkaar een oordeel, waarna zij tot een consensus dienen te komen. Indien dat niet lukt, dan wordt er een derde beoordelaar ingeschakeld wiens oordeel doorslaggevend is.

Docenten en studenten geven bij het panel aan dat het gelijktijdig uitvoeren van de stage en het praktijkgericht onderzoek zorgt voor een relatief hoge studie- en werklast in deze periode. Voor begeleidende docenten en examinatoren betekent het dat studenten actief begeleiding nodig hebben en dat tussenproducten snel moeten worden goedgekeurd omdat de student anders niet snel genoeg verder kan. Voor studenten betekent het dat zij zich gelijktijdig moeten richten op het wennen en opstarten in de stage-organisatie, en het verkennen van een onderzoeksonderwerp en de start van het onderzoek. Studenten ervaren hierbij overigens dat zij goed terecht kunnen met vragen bij hun begeleiders en dat beoordelaars binnen de richtlijnen en termijnen hun beoordeling geven. Een deel van de studenten kiest door de studielast nu bewust voor vertraging door de stage en het onderzoek na elkaar uit te voeren. De opleiding is voornemens om bij de ontwikkeling van het nieuwe curriculum eerst het eerste en het vierde studiejaar te ontwikkelen. Doelstelling bij de herontwikkeling van het vierde studiejaar is onder andere om op korte termijn de werk- en studiedruk tijdens het afstuderen te verminderen. Het panel moedigt deze ontwikkeling aan.

Het criteriumgericht interview is het afsluitende onderdeel van de opleiding. Het panel vindt dit een mooi toetsinstrument omdat het de opleiding integraal afsluit met een reflectie op alle beroepsrollen. Studenten leveren hiertoe een portfolio van bewijzen aan dat kan aantonen dat de student alle beroepsrollen op niveau 3 beheerst. Het criteriumgericht interview heeft de vorm van een sollicitatiegesprek, waarin de student tevens gevraagd wordt om overstijgend te reflecteren op het eigen handelen als professional en het beroep logopedist. Het criteriumgericht interview wordt beoordeeld door twee assessoren, waarvan er één uit het werkveld afkomstig is. Deze assessor is getraind voor zijn rol als beoordelaar en aangewezen door de examencommissie.

Gerealiseerd niveau

Het panel heeft voorafgaand aan het visitatiebezoek vijftien afstudeerdossiers uit de afgelopen twee studiejaar bestudeerd. De afstudeerdossiers bestaan uit de studentproducten en beoordelingsformulieren van het praktijkgericht onderzoek, de vierdejaars stage en het criteriumgericht interview. Bij de selectie is rekening gehouden met een spreiding in lage, middelhoge en hoge cijfers.

De bestudeerde afstudeerdossiers tonen naar mening van het panel aan dat afgestudeerden de beoogde leerresultaten op het hbo-bachelorniveau behalen. In de stage voeren studenten beroepstaken uit in relevante praktijkomgevingen, die aansluiten op de beroepsrollen uit het opleidingsprofiel *COLORRS*. Bij het criteriumgericht interview komen alle beroepsrollen uit het opleidingsprofiel inzichtelijk aan bod. Bij het praktijkgericht onderzoek ziet het panel relevante onderwerpen en studenten weten de kern van het onderzoek goed te verwoorden in de inleidingen van de verslagen. De probleemstellingen voor het praktijkgericht onderzoek zijn samen met de praktijk in de stage-omgeving geformuleerd, wat het panel sterk vindt. Wat betreft onderzoeksvaardigheden ziet het panel nog verbetermogelijkheden. De meeste studenten kiezen voor een kwalitatief onderzoek maar resultaten van een kleine hoeveelheid respondenten worden

soms kwantitatief geanalyseerd en gegeneraliseerd. Het panel vindt dat de conclusies van studenten in die gevallen vaak beter genuanceerd of in context geplaatst kunnen worden.

Het panel kan zich vinden in de beoordelingen en de feedback die de beoordelaars bij het afstuderen geven aan studenten. De beoordelingsformulieren vindt het panel van een goede kwaliteit. De beoordelingscriteria zijn duidelijk, en inzichtelijk verbonden aan de beoogde leerresultaten. De formulieren zijn logisch opgebouwd om tot een cijfer te komen. Bij het invullen van de formulieren ziet het panel dat de opleiding consistent en zorgvuldiger kan zijn. Het panel ziet verschillen in hoe de formulieren worden ingevuld door beoordelaars. Hierdoor is er soms veel feedback gegeven op de formulieren en soms is de feedback te beperkt om het oordeel inzichtelijk te onderbouwen. In dat laatste geval is gebleken dat de feedback meestal apart van de formulieren is gegeven aan de student, bijvoorbeeld in het onderzoeksverslag van de student. Ook de examencommissie heeft in een recent advies opgemerkt dat de beoordelingen beter navolgbaar gemaakt kunnen worden door de feedback consistent op de formulieren te noteren. Daarnaast ziet het panel dat door de verschillende hantering van de formulieren niet altijd alle invulvelden zijn benut. Het panel raadt de opleiding aan om gezamenlijke afspraken te maken over het invullen van de beoordelingsformulieren zodat de formulieren volledig en eenduidig worden ingevuld. Het panel denkt dat studenten hierdoor op consistentere wijze feedback ontvangen en dat dit ook de borgende taak van de examencommissie en de kalibratie onder examinatoren vergemakkelijkt.

Functioneren afgestudeerden

De vertegenwoordigers uit het werkveld met wie het panel sprak zijn positief over de afgestudeerden van deze opleiding. Afgestudeerden onderscheiden zich door hun inzet en goede samenwerkingsvaardigheden. De verschillende stages en praktijkopdrachten in de opleiding zorgen ervoor dat afgestudeerden bekend zijn geraakt met de diverse praktijkcontexten die de regio Rotterdam kent. Ook alumni geven bij het panel aan dat zij zich goed toegerust vinden voor het werken in de praktijk. Ongeveer 95 procent van de afgestudeerden vindt -al dan niet na doorstuderen- een baan binnen het vakgebied. Ongeveer 15 procent van de studenten studeert door aan een masteropleiding. De opleiding organiseert een of twee keer per jaar een alumnibijeenkomst en sinds vorig jaar heeft de opleiding op initiatief van een alumnus een eigen alumnivereniging. Alumni geven aan behoefte te hebben aan sparring en verdere professionalisering nu zij aan het werk zijn. Het panel moedigt de opleiding aan om deze behoefte te vervullen.

Eindoordeel over de opleiding

Oordelen op de standaarden

Het visitatiepanel komt tot de volgende oordelen op de standaarden:

Standaard	Oordeel
<i>Standaard 1 Beoogde leerresultaten</i>	Voldoet
<i>Standaard 2 Onderwijsleeromgeving</i>	Voldoet
<i>Standaard 3 Toetsing</i>	Voldoet
<i>Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten</i>	Voldoet

De opleiding voldoet aan de basiskwaliteit voor standaard 1, 2, 3 en 4. Het panel ziet een sterke opleiding die integraal is vormgegeven vanuit beroepsrollen uit het *COLORRS*-profiel en het landelijke profiel uit 2017. Zowel in het onderwijs als de toetsing staan de beroepsrollen centraal en de opleiding legt daarbij heldere eigen accenten in haar profilering. Met het gebruik van het opleidingsprofiel *COLORRS* heeft de opleiding een voorsprong genomen op het huidige landelijke opleidingsprofiel. De opleiding pakt grootstedelijke uitdagingen wat betreft diversiteit van instroom en de regionale praktijkvraagstukken op goede wijze op. Het onderwijs en de toetsing stimuleren het leerproces van de studenten en zijn praktijkgericht vormgegeven, waarbij ook voldoende aandacht is voor kennis. De begeleiding is persoonlijk en de goed gekwalificeerde docenten zijn toegankelijk. Studenten voelen zich gezien en gewaardeerd in deze opleiding. De toetsen zijn van een goede kwaliteit, op het gewenste niveau, gevarieerd en grotendeels praktijkgericht. De examencommissie heeft goed grip op de kwaliteit van de toetsing en beoordeling.

Studenten realiseren de beoogde leerresultaten in de afstudeerfase, waarbij het panel relevante stageplekken en onderzoeken ziet. De combinatie van stage en het uitvoeren van een praktijkgericht onderzoek tijdens de afstudeerfase brengt een stevige werkdruk voor docenten en een hoge studielast voor studenten met zich mee. De opleiding overweegt herziening van het afstudeerprogramma op korte termijn en het panel moedigt deze ontwikkeling aan. Wat betreft het invullen van de beoordelingsformulieren bij het afstuderen adviseert het panel de opleiding om consistent en zorgvuldiger om te gaan met de formulieren en het geven van feedback. Tot slot kan de opleiding nog aandacht besteden aan het juist analyseren van kwalitatief onderzoek in de praktijkgerichte onderzoeken van studenten.

De oordelen zijn gewogen volgens de beslisregels van de NVAO.

Het visitatiepanel beoordeelt op basis hiervan de kwaliteit van de bestaande voltijd hbo-bacheloropleiding Logopedie van Hogeschool Rotterdam als **positief**.

Aanbevelingen

Het panel geeft de opleiding de volgende aanbevelingen mee:

Standaard 2

- Bekijk of de oefenruimten voor de skills labs beter beschikbaar en meer specifiek voor de logopediestudent kunnen worden ingericht.

Standaard 3

- Bespreek de borgende en zorgende taak van de toetscommissie regelmatig om deze twee functies van de toetscommissie goed gescheiden te houden.

Standaard 4

- Zet de herziening van het afstudeerprogramma door zoals voorgenomen, om de werkdruk voor docenten en de studielast voor studenten te verlagen.
- Besteed aandacht aan de onderzoeksvaardigheden van studenten in het praktijkgericht onderzoek wat betreft de samenhang tussen kwalitatief onderzoek en kwantitatieve analyses.
- Vul de beoordelingsformulieren van de afstudeeronderdelen consistent en zorgvuldiger in, waarbij voldoende feedback wordt gegeven op de formulieren en alle velden van het beoordelingsformulier worden benut.

Bijlagen

Bijlage 1 Bezoekprogramma

Tijdstip	Thema	Deelnemers
8.45	Ontvangst visitatiepanel	Management en studenten
9.00 – 9.45	Presentatie en film van de opleiding logopedie in Rotterdam en rondleiding	Panel, uitvoerende docenten
9.45 – 11.20	Materialen bestuderen en overleg	Panel
11.20 – 11.30	Presentatie Instagram account opleidingscommissie	Panel
11.30 – 12.30	Gesprek docenten en examinatoren	<ul style="list-style-type: none"> – Docent: afstudeerbegeleiding, onderzoek binnen Kenniscentrum Zorginnovatie; – Docent: coördinator stage jaar 3 en 4 en internationalisering, afstudeerbegeleiding, SLC jaar 3 en 4; – Docent: afstudeer- en stagebegeleiding, onderzoek binnen Kenniscentrum Zorginnovatie; – Docent: coördinator afstuderen, afstudeerbegeleider, coördinator IvG Taalbeleid, promotieonderzoek; – Docent: stage- en afstudeerbegeleiding; – Docent: lid curriculumraad, jaarcoördinator jaar 3, afstudeerbegeleiding; – Docent: afstudeer- en stagebegeleiding.
12.30 – 13.15	Lunch en evt. overleg panel	Panel
13.15 – 14.15	Gesprek onderwijsleeromgeving	Studente jaar 1, vooropleiding HAVO; Studente jaar 2, vooropleiding HAVO; Student jaar 3, colloquium doctum; Studente jaar 4, vooropleiding HAVO; Studente jaar 4, onderwijsassistent; Studente jaar 4 en lid OC, vooropleiding HAVO; Student jaar 5+, vooropleiding VWO.

14.30 – 15.00	Gesprek werkveld en alumni	<ul style="list-style-type: none"> – Alumna afgestudeerd 29-02-2016; – Alumna afgestudeerd 31-08-2016; – Alumna afgestudeerd 31-08-2015; – Lid Werkveldadviescommissie, Afasietherapeut en Zorgcoördinator, werkzaam bij De Zellingen, Hersenletsel - Afasiecentrum; – Lid Werkveldadviescommissie, Logopediste en vakgroepvoorzitter, werkzaam bij Expertisecentrum Zuidwester; – Lid Werkveldadviescommissie, Logopedist en Coördinator, werkzaam bij Basalt Revalidatie.
15.15 – 15.45	Gesprek borging	<ul style="list-style-type: none"> – Vice voorzitter examencommissie; – Lid Examencommissie, afstudeerbegeleiding; – Voorzitter curriculumraad, coördinator stage jaar 2, afstudeer- en stagebegeleider; – Coördinator Studentzaken jaar 1 en 2, SLC jaar 1 en 2, afstudeerbegeleider, coördinatie Open Dagen, Proefstudereren en PR; – Lid Toetscommissie, afstudeerbegeleiding, begeleiding vertragende studenten; – Studente jaar 4 en lid opleidingscommissie; – Lector Zorg voor Communicatie bij Kenniscentrum Zorginnovatie, docent en lid curriculumraad; – Voorzitter opleidingscommissie (tot 1/9/2019), afstudeerbegeleiding, coördinator minor Meertaligheid.
16.00 – 16.30	Gesprek opleidingsmanagement	Directeur Instituut voor Gezondheidszorg; Onderwijsmanager opleiding Logopedie.
16.30 – 17.15	Beoordelingsoverleg Panel	Panel
17.15 – 17.30	Terugkoppeling bevindingen	Panel, management, docenten, studenten, werkveld, en geïnteresseerden
17.30 – 18.00	Ontwikkelgesprek	

Bijlage 2 Bestudeerde documenten

ZER Logopedie

Handleiding COLORRS

Diverse onderliggende documenten opleidingsprofiel

Opleidingsprofiel Bachelor Logopedie Nederland (Studierichtingenoverleg Logopedie SRO-L, 2017)

Opleidingsprofiel Bacheloropleiding Logopedie 2018-2019 (Hogeschool Rotterdam)

Body of Knowledge and Skills Bacheloropleiding Logopedie (2019, Hogeschool Rotterdam)

Hogeschoolgids IVG bachelor 2018 (inclusief OER)

Stagehandleiding afstudeerstage 2018-2019

Handleiding praktijkgericht onderzoek en CGI 2018-2019

Lijst met afgestudeerden van de afgelopen twee jaar

Toetsbeleid Instituut voor Gezondheidszorg 2015-2019

Toetsplan opleiding Logopedie 2018-2019

Selectie van cursushandleidingen (docentenversies en studentenversies)

Selectie van gemaakte toetsen met beoordelingen

Adviezen opleidingscommissie 2018-2019

Jaarrapportage opleidingscommissie 2017-2018 en 2018-2019

Jaarverslag examencommissie 2017-2018

Jaarverslag toetscommissie 2017-2018

Toetscommissie jaarplan 2019-2020

Notulen beroepenveldcommissie 2018 en 2019